

**PĀRSKATS PAR
ZĀĻU IEGĀDES KOMPENSĀCIJAS
SISTĒMU
2010. GADĀ**

**Rīga
2011**

Autori: *Jānis Innus, Anita Vīksna, Anda Gulbe, Jana Bauere*

Ziņojums pieejams elektroniski Veselības ekonomikas centra interneta mājas lapā
www.vec.gov.lv

Veselības ekonomikas centrs
Duntes iela 22
Rīga, LV-1005
Latvija
© 2011, Veselības ekonomikas centrs, Latvija

SATURA RĀDĪTĀJS

SATURA RĀDĪTĀJS.....	3
KOPSAVILKUMS	4
ZIKS finansējuma tendences.....	5
Kompensēto DDD uz 1000 iedzīvotājiem dienā skaits 2010.gadā	6
Visvairāk apmaksātie medikamenti ZIKS 2010.gadā.....	7
Pacientu skaita izmaiņas	8
Kompensējamo zāļu saraksta struktūra.....	9

ZĀĻU PATĒRIŅA UN IZMAKSU TENDENCES ZĀĻU IEGĀDES KOMPENSĀCIJAS SISTĒMAS IETVAROS 2010.GADĀ

KOPSAVILKUMS

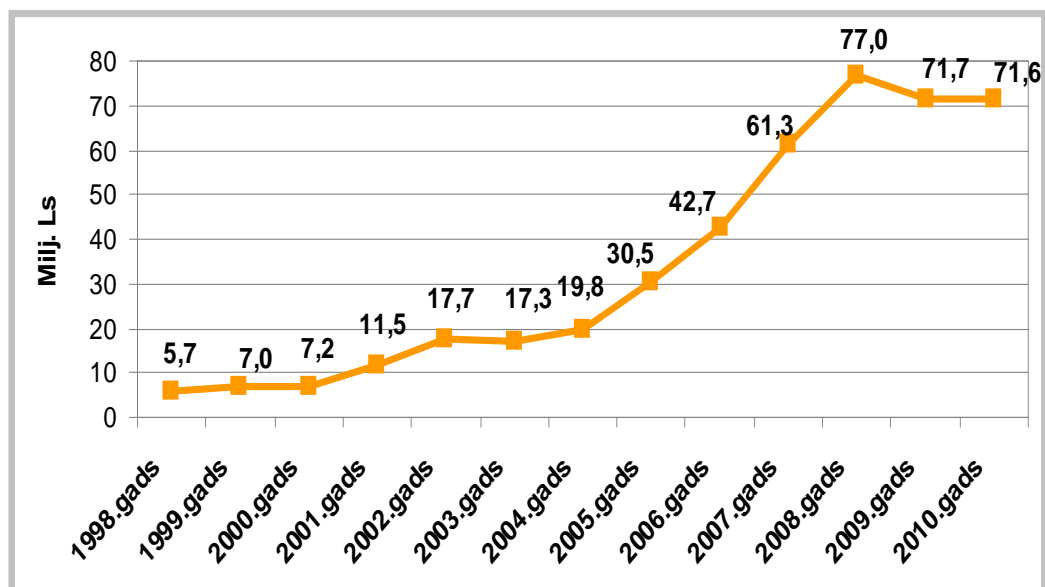
1. 2010. gadā zāļu iegādes kompensācijas sistēmā (turpmāk – ZIKS) tika izlietoti 71,6 miljoni latu, kas ir par 0.1% jeb 100 tūkstošiem mazāk nekā 2009.gadā. 2010.gadā kopējais apmaksāto definēto diennakts devu (turpmāk – DDD) uz 1000 iedzīvotājiem dienā 322,8 skaits ir palielinājies par 7%, salīdzinot ar 2009.gadu. Līdz ar to kopējās DDD izmaksas zāļu iegādes kompensācijas sistēmā 2010.gadā, salīdzinot ar 2009. gadu, ir samazinājušās, pamatojoties uz lētāku ģenērisko medikamentu iekļaušanu Kompensējamo zāļu sarakstā (turpmāk – KZS) un cenu samazinājumu Kompensējamo zāļu sarakstā jau iekļautiem medikamentiem.
2. Unikālo pacientu skaits 2010.gadā - 505 773 ir pieaudzis par 4,8% salīdzinājumā ar 2009.gadu, tādējādi faktiski nodrošinot kompensējamo zāļu pieejamību plašākam pacinētu skaitam saglabājot kopējās izmaksas iepriekšējā gada līmenī.
3. Lētāku līdzvērtīgas terapeitiskās efektivitātes zāļu lietošanas un līdz ar to arī zāļu pieejamības sekmēšanai aptiekās plašāk jāizmanto zāļu aizvietošanas iespēja pacientiem.

ZIKS finansējuma tendences

2010. gadā ZIKS tika izlietoti 71,6 miljoni latu, kas ir par 0,1% jeb 0,1 miljonu latu mazāk nekā 2009.gadā.

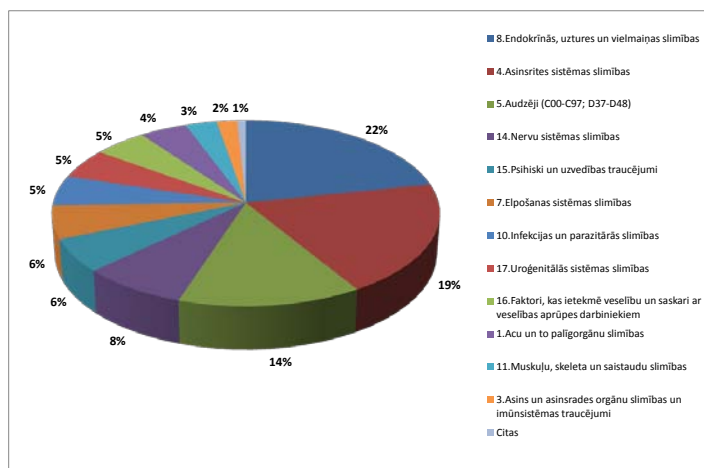
Izlietotais finansējums, milj. Ls

Datu avots: VEC apkopotā informācija

ZIKS finansējums 2010.gadā sadalījumā pa diagnožu grupām ir izlietots šādi:

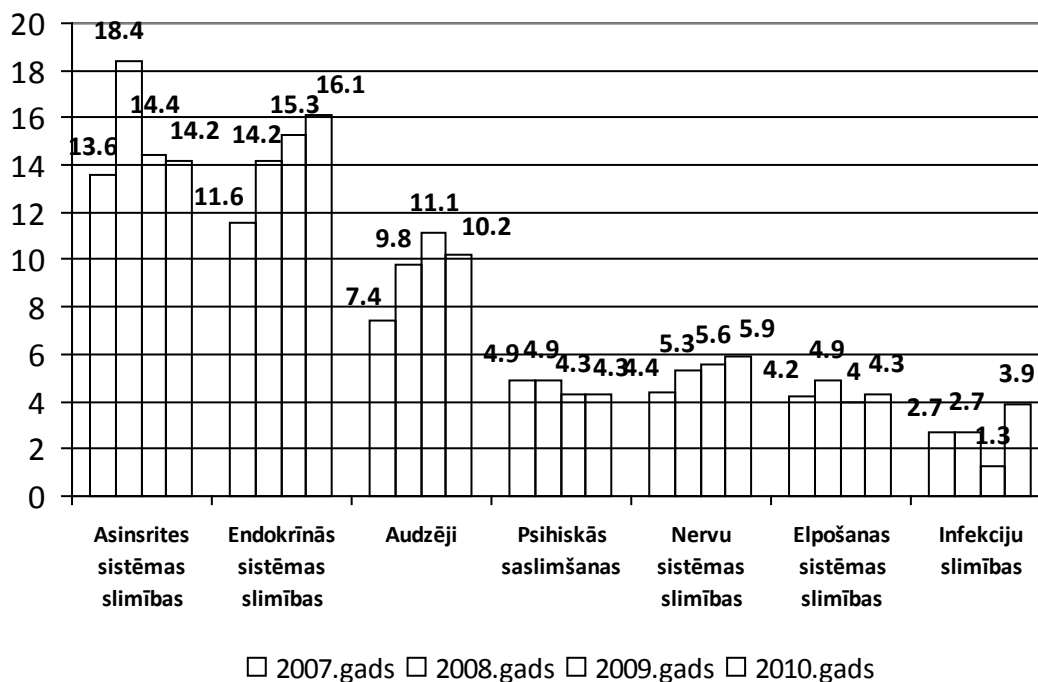
Diagnožu grupu apmaksāšana 2010.gadā %

Datu avots: Veselības norēķinu centra apkopotie dati par zāļu kompensāciju

Sadalījumā pa lielākajām diagnožu grupām laikposmā no 2006. līdz 2009.gadam izlietotā ZIKS finansējuma pieauguma tendence vērojama endokrīnās sistēmas slimību, audzēju un nervu sistēmas slimību grupā.

Diagnožu grupu apmaksāšanas dinamika 2007.-2010.gadā, milj. Ls

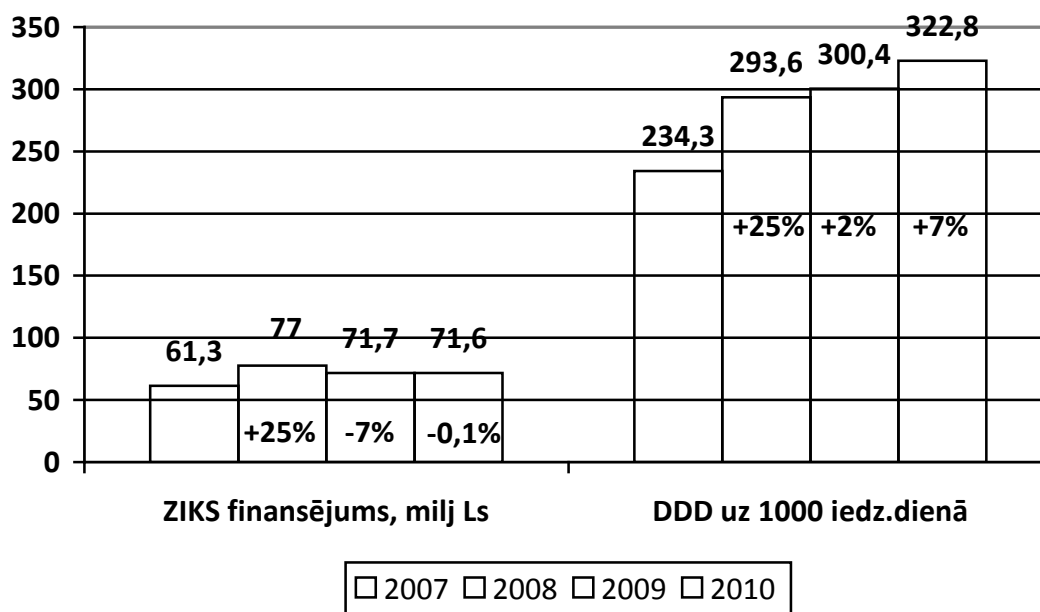
Datu avots: Veselības norēķinu centra apkopotie dati par zāļu kompensāciju

Kompensēto DDD uz 1000 iedzīvotājiem dienā skaits 2010.gadā

Kopējais kompensēto definēto diennakts devu (turpmāk – DDD) uz 1000 iedzīvotājiem dienā skaits 2010.gadā (322,8) ir palielinājies par 7%, salīdzinot ar 2009.gadu (300,4). Tā palielināšanās 2010.gadā ZIKS budžeta samazināšanās rezultātā ir skaidrojama ar:

- lētāku ģenērisko medikamentu iekļaušanu KZS, kas nodrošina būtisku cenu samazinājumu attiecīgajās zāļu grupās,
- nozīmīgu cenu samazinājumu KZS jau iekļautām zālēm pēc Veselības ekonomikas centra (turpmāk – VEC) un ražotāju iniciatīvas,
- t.s. „sociālo spilvenu”, kas atbrīvo no līdzmaksājuma sociāli neaizsargātās pacientu grupas.

Izlietotais ZIKS finansējums un DDD patēriņš 2007 - 2010.gadā

Datu avots: Veselības norēķinu centra apkopotie dati par zāļu kompensāciju

A sarakstā iekļauto references zāļu kompensēto definēto diennakts devu (turpmāk – DDD) uz 1000 iedzīvotājiem dienā skaits 2010.gadā (63,9 DDD/1000iedz./dienā) veido 25% no kopējā A sarakstā iekļauto zāļu patēriņa (260,7 DDD/1000iedz./dienā).

Secinājumi: kopējās izmaksas par 1 DDD uz 1000 iedzīvotājiem dienā ZIKS ietvaros 2010.gadā ir samazinājušās, salīdzinot ar 2009.gadu.

Joprojām saglabājas augsts nerefences medikamentu patēriņš, iedzīvotājiem lietojot dārgākus līdzvērtīgas terapeitiskās efektivitātes grupu medikamentus vai to kombinācijas, kurus iegādājoties pacientiem ir jāveic papildu līdzmaksājums.

Visvairāk apmaksātie medikamenti ZIKS 2010.gadā

2010.gadā tāpat, kā iepriekš visvairāk apmaksāti ir *Insulinum* zāļi vispārīgā nosaukuma medikamenti, kura patēriņš ik gadu aug. Pateicoties panāktajam Insulinum cenu samazinājumam, tā patēriņš naudā ir palicis 2009.gada līmenī, savukārt DDD/1000iedzīvotājiem dienā patēriņš ir pieaudzis par 4,2%, norādot uz to, ka vidējās insulīnizmaksas ZIKS ir samazinājušās. Savukārt *Atorvastatinum* zāļu vispārīgais nosaukums katru gadu tiek apmaksāts ar vien mazāk, bet tā patēriņš DDD/1000iedzīvotājiem dienā ik gadu pieaug, kas skaidrojams ar pastāvīgo cenu samazinājumu Atorvastatinum medikamentiem, ko veicina zāļu ražotāju konkurence.

TOP 10 zāļu vispārīgie nosaukumi pēc apgrozījuma, Ls, 2010

Vieta 2010.g.	Zāļu vispārīgais nosaukums	ATĶ kods	Aprgozījums 2010, Ls *
1	Insulinum	A10A	6 742 086
2	Peginterferonum alfa-2b + Ribavirinum	L03AB10 + J05AB04	1 928 688
3	Interferonum beta-1a	L03AB07	1 671 266
4	Salmeterolum/ Fluticasonum	R03AK06	1 618 438
5	Darbepoetinum alfa	B03XA02	1 555 152
6	Atorvastatinum	C10AA05	1 410 709
7	Pegfilgrastimum	L03AA13	1 208 168
8	Perindoprilum	C09AA04	1 195 275
9	Metforminum	A10BA02	1 153 378
10	Perindoprilum/ Indapamidum	C09BA04	1 153 343
	Kopā TOP 10		19 636 502
	TOP 10, % no ZIKS		26,6%

Datu avots: Veselības norēķinu centra apkopotie dati par zāļu kompensāciju

TOP 10 zāļu vispārīgie nosaukumi pēc DDD/1000iedz/d, 2010

Vieta 2010.g.	Zāļu vispārīgais nosaukums	ATĶ kods	DDD/1000iedz/d
1	Perindoprilum	C10AA05	17,1874
2	Amlodipinum	C09AA04	16,6719
3	Atorvastatinum	C08CA01	15,9849
4	Enalaprilum	C09AA02	15,6320
5	Perindoprilum/ Indapamidum	C09BA04	13,3984
6	Ramiprilum	C09AA05	11,3801
7	Bisoprololum	C07AB07	10,5909
8	Metforminum	A10BA02	10,2374
9	Insulinum	A10A	9,6964
10	Metoprololum	C07AB02	9,6575

Datu avots: Veselības norēķinu centra apkopotie dati par zāļu kompensāciju

Pacientu skaita izmaiņas

Kopējais pacientu skaits 2010.gadā – 505 773 pacienti ir pieaudzis par 4,8% salīdzinot ar 2009.gadu. Pieaudzis tas ir gandrīz visās diagnožu grupās, pat ņemot vērā ka daudzām

diagnozēm 2009.gadā tika samazināts kompensācijas apmērs. Tas norāda, ka pacientu vajadzība pēc zālēm pārsniedz atvēlētā finansējuma iespējas. Ņemot vērā, ka 2009.gadā unikālo pacientu skaits vairākām diagnozēm būtiski samazinājās (Ādas un zemādas slimības, Gremošanas sistēmas slimības) tad šīm un citām diagnozēm ir prognozējams pacientu skaita pieaugums arī turpmākajos gados.

Unikālo pacientu skaita izmaiņas sadalījumā pa diagnožu grupām 2010.gadā, salīdzinot ar 2009.gadu

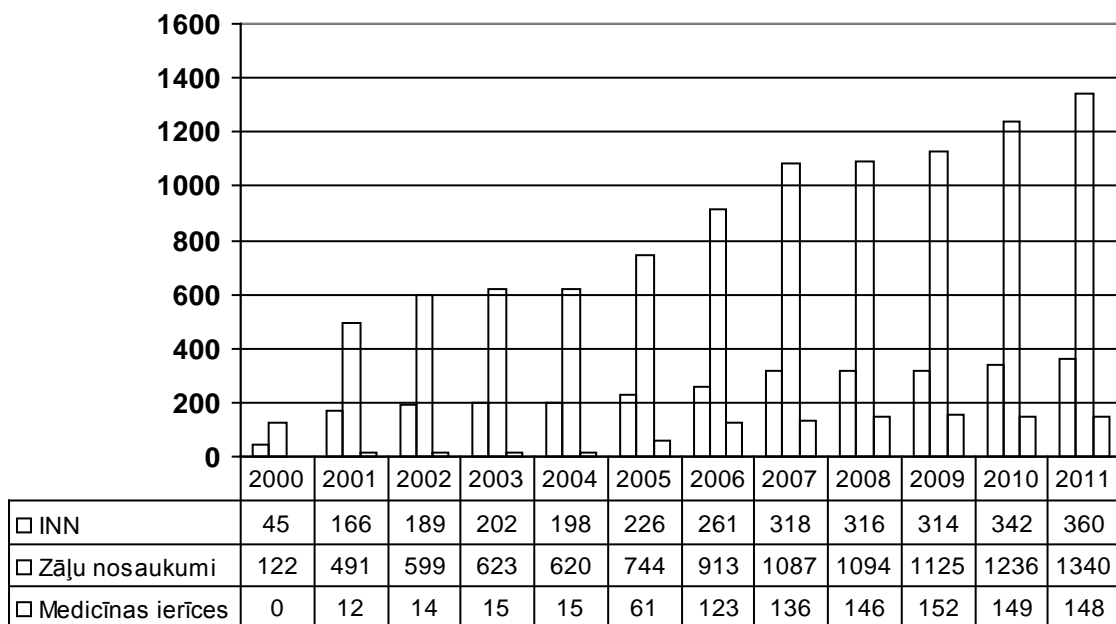
Diagnožu grupa	2009.gads	2010.gads	Izmaiņas, %
Asinsrites sistēmas slimības	338 795	358 392	6%
Endokrīnās, uztures un vielmaiņas slimības	107 021	116 442	9%
Elpošanas sistēmas slimības	60 150	67 379	12%
Acu un to palīgorgānu slimības	40 271	43 590	8%
Muskuļu, skeleta un saistaudu slimības	34 449	34 495	0%
Nervu sistēmas slimības	26 102	29 277	12%
Faktori, kas ietekmē veselību un saskari ar veselības aprūpes darbiniekiem	27 626	25 417	-8%
Uroģentālās sistēmas slimības	23 431	25 356	8%
Psihiski un uzvedības traucējumi	19 468	24 198	24%
Audzēji	17 631	18 768	6%
Gremošanas sistēmas slimības	8 100	8 605	6%
Ādas un zemādas slimības	7 035	7 331	4%
Citas	2 698	3 188	18%

Secinājums: pieaugošais pacientu skaits, pat pie nepietiekamā finansējuma norāda, ka pacientu vajadzība pēc zālēm pārsniedz atvēlētā finansējuma iespējas.

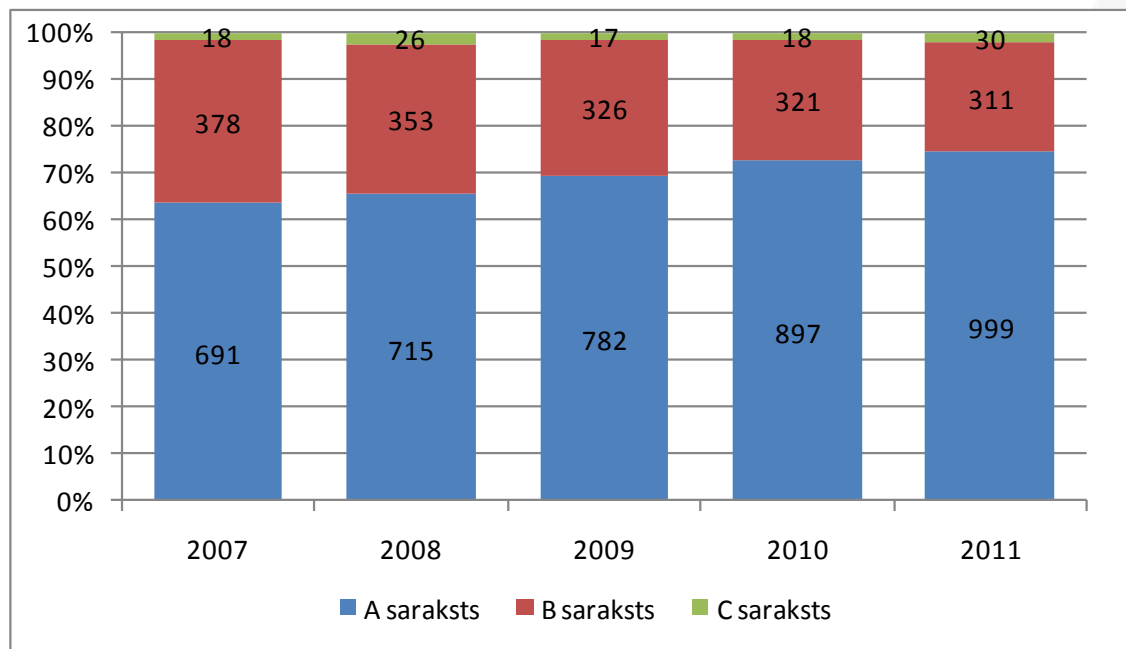
Kompensējamo zāļu saraksta struktūra

Kompensējamo zāļu sarakstā uz 2011.gada 1.janvāri iekļauti 360 zāļu vispārīgie nosaukumi un tiem atbilstoši 1340 zāļu nosaukumi (ietverot dažādus zāļu stiprumus un iepakojuma lielumus), 148 medicīniskās ierīces.

ZIKS struktūra, 2000-2011

Datu avots: VEC apkopotā informācija

Medikamentu sadalījums sarakstu kategorijās, 2007-2011

Datu avots: VEC apkopotā informācija

Kompensējamo zāļu sarakstā, ik gadu palielinās kopējais iekļauto medikamentu skaits. 2009 un 2010.gadā ik gadu medikamentu skaits palielinājies par vairāk kā 100 medikamentiem. Lielākoties tie ir A saraksta medikamenti, kuri ir savstarpēji aizvietojami, tādējādi veicinot lielāku konkurenci zāļu ražotāju starpā un cenu samazinājumu medikamentiem. Laika posmā no 2007-2011.gadam A saraksta medikamentu skaits ir pieaudzis par 308, bet procentuāli, tas no 62% ir pieaudzis līdz 75%.

Dokumentu, kā arī nevienu šī dokumenta daļu, neatkarīgi no izmantojamiem līdzekļiem, nedrīkst pavairot komerciālos nolūkos. Citējot šo dokumentu ir obligāti jānorāda atsauce uz oriģinālo avotu.

© Veselības ekonomikas centrs, 2011. Visas tiesības aizsargātas.

Duntes iela 22

Rīga, Latvija, LV 1005

www.vec.gov.lv

info@vec.gov.lv

